

Conținutul infracțiunii prevăzute de art. 279 alin 3¹ Cod penal

Prof. univ. dr. Radu I. Motica
Prof. univ. dr. Tiberiu Medeanu
Facultatea de Drept și Științe Administrative
Universitatea de Vest Timișoara

Article 279 paragraph 3¹ in the Penal Code sanctions unlawful carriage of offensive weapons in the state units or other units referred to by art. 145, at public meetings or inside polling stations.

In the case commented upon, it has not been taken into account the fact that the offence set out in this article represents an aggravated form of the basic offence, and it is considered to be committed only if the offensive weapons are carried in the places provided for in the legal text.

Key words: firearms offences; unlawful carriage of offensive weapon.

O speță recentă pune în discuție conținutul infracțiunii prevăzute de articolul 279 alin. 3¹ Cod penal, care sancționează *portul de arme, fără drept, în localul unităților de stat sau al altor unități la care se referă art. 145, la întruniri publice ori în localuri de alegeri*¹.

Astfel, s-a dispus trimiterea în judecată a inculpatului M. N. pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 279 al 3¹. Cod penal, privind nerespectarea regimului armelor și munițiilor și art. 321 al 1 și 2 Cod penal, privind ultrajul contra bunelor moravuri și tulburarea ordinii și liniștii publice, cu aplicarea art.33 lit. b Cod penal. În fapt, s-a reținut că, în data de 6 mai 2008 inculpatul, aflându-se pe holul Tribunalului Timiș, a scos un pistol cu gaze cu care l-a amenințat pe numitul S. I., iar ulterior a pătruns în sala de ședință nr. 171 cu pistolul în mână, tulburând grav ordinea și liniștea publică și întrerupând ședința instanței de judecată².

Este de precizat faptul că în momentul comiterii faptei se considerase că acțiunea respectivă are numai caracter contravențional³, aplicându-se amendă în cuantum de 2.000 lei, în baza art. 62 alin 2 lit. a și art. 132 pct.29 din Legea nr. 295/2004⁴.

După aproape o lună, Inspectoratul de Jandarmi Județean Timiș a înaintat actele de constatare a contravenției la Parchetul de pe lângă Judecătoria Timișoara, pentru a se efectua cercetări pentru infracțiunile de amenințare și ultraj, prevăzute de art. 193 și art. 321 Cod penal⁵. La același parchet a fost înregistrat încă un dosar referitor la această faptă⁶, iar în ordonanța de conexare, nedatată, s-a făcut referire la al treilea dosar⁷.

¹ Alin. (3¹) a fost introdus în Codul penal de Legea nr. 169/2002, publicată în M. Of. nr. 261/2002.

² Parchetul de pe lângă Judecătoria Timișoara, rechizitoriul nr. 3865 din 15 decembrie 2008.

³ Unitatea de jandarmi 0520 Timișoara, procesul-verbal de contravenție din 9 V 2008.

⁴ Legea nr. 295/2004 a fost modificată prin Ordonanța de urgență nr. 141 din 29 decembrie 2004, Legea nr. 19 din 28 februarie 2005 și Legea nr. 235 din 6 iulie 2007.

⁵ Parchetul de pe lângă Judecătoria Timișoara, dos. nr.6161/2 VI 2008.

⁶ Parchetul de pe lângă Judecătoria Timișoara, dos. nr. 5219/P/2008.

⁷ I.P.J.Timiș, Serviciul de investigații criminale, ordonanța de conexare nr. 2772/2008, care face referire la dosarul parchetului nr.7671/2008.

Urmărirea penală a fost începută după mai mult de o lună, inițial numai pentru infracțiunile de amenințare și ultraj, prevăzute de art. 193 și art. 321 Cod penal¹. În al doilea dosar s-a început urmărirea penală numai după cinci luni de la comiterea faptei, la data de 13.10.2008², fiind înlocuită infracțiunea de amenințare propusă de Inspectoratul de jandarmi, cu infracțiunea la regimul armelor, prevăzută de art. 279 alin. 3 Cod penal. În aceeași zi, la un interval de 45 de minute, procurorul a confirmat începerea urmăririi penale pentru săvârșirea infracțiunilor de mai sus³.

După mai mult de 6 luni de la comiterea faptei, la data de 21.11.2008, poliția a propus punerea în mișcare a acțiunii penale, iar prin ordonanța aceeași zi s-a pus în mișcare acțiunea penală și s-a luat măsura reținerii pe 24 de ore.

Judecătoria Timișoara, în baza art.149¹ al 9 Cod procedură penală, a respins propunerea de arestare formulată de către Parchetul de pe lângă Judecătoria Timișoara⁴. Tribunalul Timiș a admis însă recursul declarat de parchet, a casat încheierea recurată și rejudecând, în baza art. 149 ind. 1 al 10 Cod procedură penală, a admis propunerea de arestare preventivă pe o perioadă de 29 de zile, de la data 22.11.2008, în baza art. 148 alin. 1 lit.f Cod proc. pen., cu motivarea că lăsarea în libertate prezintă pericol concret pentru ordinea publică⁵.

Rechizitoriul a fost întocmit la data de 15 decembrie 2008, având numărul unui al IV-lea dosar, înregistrat în luna martie 2008, ca urmare a unei plângeri formulate de numitul S. A. contra lui M. N. pentru infracțiunile de amenințare și șantaj⁶. Motivarea în fapt și în drept erau sumare, reluându-se starea de fapt din referatul de urmărire penală și realizându-se doar o enumerare a probelor, fără analizarea acestora și fără combaterea aspectelor invocate în apărare. S-a reținut că între inculpatul M. N. și numitul S. I. avea loc un proces civil la Tribunalului Timiș, existând o stare de tensiune generată de revendicarea unui imobil și de faptul că s-au reclamat anterior reciproc pentru diferite infracțiuni. În acest context, în fața sălii de judecată nr.171 a Tribunalului Timiș, între inculpatul M. N. și S. I. s-a produs un schimb de replici, care la un moment dat au culminat cu scoaterea de către inculpatul M. N. a unui pistol pe care îl avea asupra sa, cu care l-a amenințat pe S.I..

S-a menționat că inculpatul M. N. a declarat că a scos pistolul pentru a-l preda lucrătorilor de jandarmi în momentul în care S. I. i-a atenționat de faptul că inculpatul avea un pistol asupra lui. Pentru a dovedi acest aspect, inculpatul a solicitat conservarea înregistrărilor video din antecamera sălii nr.171 a Tribunalului Timiș din data de 06 mai 2008, înțelegând să se folosească în apărare de acestea.

Cu ocazia prezentării materialului de urmărire penală inculpatul a precizat că regretă cele întâmplate, că nu cunoștea interdicția purtării pistolului cu gaze și a subliniat faptul că purta pistolul pentru a se apăra, deoarece era amenințat de S.I. și de rudele lui, care purtau cuțite în incinta instanței, agresând-o pe mama și pe fiul său.

Măsura arestării preventive a fost prelungită la data de 18 decembrie 2008⁷, fiind respins și recursul inculpatului⁸. Instanța a făcut referiri ample la starea de fapt,

¹ Politia municipiului Timișoara, Secția 1 poliție, Compartimentul investigații criminale, dos. 8305/2008, rezoluția din 28 iulie 2008.

² I.P.J.Timiș, Serviciul de investigații criminale, dos. nr. 8.385/2008.

³ Parchetul de pe lângă Judecătoria Timișoara, dos. nr. 6161/P/2008, rezoluția din 13 octombrie 2008.

⁴ Judecătoria Timișoara, încheierea nr.77/AP/21.11.2008 din dosar nr. 18.521/325/2008.

⁵ Tribunalul Timiș, decizia penală nr. 737/R/22.11.2008.

⁶ Parchetul de pe lângă Judecătoria Timișoara, dosar nr. 3865/31martie 2008.

⁷ Judecătoria Timișoara, încheierea din 18 decembrie 2008, din dosar nr. 19.809/325/2008

⁸ Tribunalul Timiș, decizia din 16 ianuarie 2009.

interpretându-le însă numai în defavoarea inculpatului. Astfel, instanța a reținut că între inculpat și familia acestuia, pe de o parte și S. I. și aparținătorii acestuia – pe de altă parte - exista o stare conflictuală percepută în timp și generată de existența pe rolul instanței civile a unei acțiuni civile. Astfel, la mai multe termene de judecată au existat incidente legate de prezența agresivă a mai multor persoane din partea părților, așa cum rezultă dintr-un articol de presă, din cuprinsul unei încheieri a instanței și din conținutul înscrisului prin care avocatul inculpatului solicita instanței luarea unor măsuri speciale în vederea asigurării securității părților pe care le reprezenta. S-a mai menționat faptul că martorii oculari, proveniți din publicul aflat în sala 171, au auzit zgomote și țipete din afara sălii, ale mai multor persoane, iar două dintre acestea au intrat în incinta sălii de judecată, una dintre ele scoțând un pistol, armă de care a fost deposedat în câteva secunde de către jandarm. Aceeași martori au declarat că cele două persoane au încercat să părăsească sala din primul moment, fiind împiedicate de către jandarm, care le bloca ieșirea. Aceeași situație de fapt a fost relatată și de către inculpat, cu mențiunea că a fost împins de un jandarm în sala de judecată în timpul încăierării și că a scos pistolul pentru a-l preda jandarmului la solicitarea acestuia. Din cuprinsul raportului de serviciu întocmit de jandarm și din toate actele întocmite de către organele Inspectoratului de Jandarmi Județean Timiș rezultă același aspect, în sensul că „încăierarea a avut loc între două grupuri de persoane, grupul lui M. N. fiind introdus în sala de judecată 171 după intervenția jandarmilor”.

Între timp au fost respinse opt cereri formulate de inculpat pentru revocarea măsurii arestării preventive¹, liberare provizorie sub control judiciar² și liberare provizorie pe cauțiune³.

Două cereri de eliberare provizorie sub control financiar au fost admise de Judecătoria Timișoara, în 27 noiembrie 2008 și în 3 decembrie 2008, făcându-se referire la faptul că nu subsistă condițiile specifice arestării preventive. În cadrul analizării probelor s-a făcut referire în special la înregistrarea video existentă pe cele două camere montate în sala de judecată, precizându-se că inculpatul a intrat cu spatele în sala de ședință, rezultând că nu dorea să pătrundă acolo, ci dimpotrivă urmărea să se întoarcă pe coridor, încercând în repetare rânduri să iasă pe ușa sălii de judecată, fiind însă oprit de cineva. S-a mai precizat că în timp ce încerca să iasă din sala de judecată a scos pistolul, pe care-l ținea tot timpul îndreptat în jos, fiindu-i luat din mâna de jandarm⁴. Soluțiile respective au fost însă desființate în recursul parchetului.

În urma cererii formulate de parchet pentru menținerea arestului preventiv, instanța a revocat arestarea preventivă, înlocuind-o cu măsura de a nu părăsi țara fără încuviințarea organului judiciar, cu motivarea că nu există probe că lăsarea în libertate prezintă pericol concret pentru ordinea publică⁵.

Parchetul a formulat recurs, care a fost admis, cu motivarea că infracțiunile pentru care a fost trimis în judecată sunt sancționate cu pedepse mai mari de patru ani, iar pericolul social subsistă⁶.

Până în faza respectivă apărarea inculpatului a fost axată numai pe împrejurarea că a fost împins în sala de judecată de un jandarm care încerca să despartă grupurile aflate în

¹ Judecătoria Timișoara, dos. nr. 18.700/325/25 XI 2008, dos. nr. 19.083/325/3 XII 2008.

² Judecătoria Timișoara, dos. nr. 18.699/325/25 XI 2008, nr.18.914/325/28 XI 2008, nr.19.094/325/3 XII 2008 și nr. 19.628/325/11 XII 2008.

³ Judecătoria Timișoara, dos. nr. 18.698/325/25 XI 2008 și dos. nr. 19.192/325/4 XII 2008.

⁴ Judecătoria Timișoara încheierile penale nr. 3002/27.11.2008 și nr. 3053/03.12.2008

⁵ Judecătoria Timișoara, încheierea din dos. nr.19.809/325/2008, din 26 ianuarie 2009.

⁶ Tribunalul Timiș, decizia nr. 88/R/30.ianuarie 2009.

conflict și pe faptul că a scos pistolul la solicitarea jandarmului de a preda arma, rezultând aceste aspecte din vizionarea înregistrării celor două camere video montate în zonă. Apărătorii inculpatului au mai invocat excepția neregularității sesizării instanței, cu motivarea că rechizitoriul a fost doar "avizat" de primul procuror, fiind ignorate prevederile deciziei nr.9/2008 a I.C.C.J., care stabilește că rechizitoriul trebuie să conțină mențiunea "Verificat sub aspectul legalității și temeiniciei". Excepția a fost respinsă, menținându-se arestarea preventivă¹.

Împrejurările referitoare la inexistența elementelor constitutive ale infracțiunilor au fost invocate în mod explicit numai în luna martie 2009, după schimbarea avocaților inculpatului.

Ca urmare, la data de 16 martie 2009 s-a admis recursul declarat de inculpat împotriva încheierii prin care Judecătoria Timișoara îi respinsese ultima cerere, dispunându-se punerea în libertate ca urmare a admiterii cererii de eliberare provizorie sub control judiciar. Instanța de recurs a motivat că nu se poate reține că prin eliberarea inculpatului se zădărnicește aflarea adevărului ori influențarea unor probe, că acesta nu are antecedente penale, are o viață socială activă, cu respectarea valorilor și normelor sociale și nu există probe că ar subzista premisele de săvârșire a unor noi infracțiuni².

Organele judiciare care au decis că faptele inculpatului au caracter penal au interpretat în mod eronat prevederile legale, considerând că fapta prevăzută de articolul 279 alin. 3¹ Cod penal reprezintă o incriminare independentă, fără legătură cu alineatul 1 din același articol. Prin această decizie au fost încălcate principiile elementare de analiză și interpretare a unui text legal.

Nu s-a avut în vedere faptul că *infracțiunea prevăzută de articolul 279 alin. 3¹ reprezintă o formă agravată a infracțiunii de bază, realizându-se numai dacă armele deținute fără drept sunt purtate în locurile enumerate de textul legal*, respectiv în unități de stat, alte entități la care se referă art. 145 Cod penal, la întruniri publice ori în localuri de alegeri.

Expresia "fără drept" nu se referă la interdicția de a se intra cu arme în acele incinte, fiind similară cu expresia utilizată în cazul formei de bază a infracțiunii. În consecință, o persoană care deține, poartă sau transportă arme fără drept, este sancționată mai sever dacă pătrunde cu acestea în locurile enumerate de articolul 279 alin. 3¹ Cod penal, pentru că legiuitorul a estimat accentuarea pericolului social.

Dacă în locurile respective sunt purtate arme neletale deținute legal, fapta are caracter contravențional, conform prevederilor din Legea nr. 295/2004. Este de remarcat și faptul că art. 58 al. 1 din Legea 295/2004 stabilește condițiile în care se obține autorizația pentru armele cu caracter neletal, iar după îndeplinirea acestora *deținătorul nu poate fi considerat că deține sau poartă astfel de arme fără drept*.

Se observă că forma de bază a infracțiunii prevăzute de art. 279 Cod penal este sancționată cu închisoare de la 2 la 8 ani, iar forma agravată cu închisoare de la 5 la 15 ani. Examinarea conținutului legal și a cuantumului pedepsei permite interpretarea corectă și restrictivă a laturii obiective a ultimei infracțiuni, care necesită cumularea a două condiții, respectiv *inexistența dreptului de a purta arme, și pătrunderea cu acestea în locurile interzise de articolul 279 alin. 3¹ Cod penal*.

Textul prevede și o condiție de antijuridicitate specială prin sintagma „fără drept”, condiție care nu este îndeplinită în speță, deoarece persoana care a deținut pistolul cu bile de cauciuc are certificat legal de deținător. Documentul care conferă dreptul de a purta și

¹ Judecătoria Timișoara, încheierea din dos. nr.19.809/325/2008, din 26 februarie 2009.

² Tribunalul Timiș, secția penală, dec. nr. 222/R/16.03.2009

folosi armele letale îl constituie „certificatul de deținător” deținut conform art. 59 alin. (1) din Legea nr. 295/2004, în care se precizează că „Certificatul de deținător conferă titularului dreptul de deținere, port și folosire a armelor înscrise în acest document”.

În varianta eronată, a condiționării existenței infracțiunii de o singură cerință, respectiv *purtarea armelor în locurile interzise, chiar dacă acestea ar fi deținute legal*, s-ar ajunge la situații anacronice, prin sancționarea excesivă a unor persoane care au dreptul de a deține arme, dar pătrund cu ele în anumite locuri enumerate de lege. În această alternativă ar fi posibilă comiterea faptei cu intenție indirectă sau chiar din culpă, pentru că legea nu face distincție între sediul unei instanțe sau organ de stat și alte unități la care se referă art. 145 Cod penal. Această sintagmă are înțeles extensiv, determinând interzicerea intrării cu arme în foarte multe obiective, inclusiv în sediul persoanelor juridice care prestează activități de interes public sau administrează bunuri publice. Chiar dacă arma ar fi depistată în momentul intrării în incintele de această natură, ar subsista tentativa la infracțiunea respectivă, pentru că art. nr. 279 Cod penal prevede sancționarea acestei forme infracționale.

În alternativa acestei interpretări nu ar mai fi utilă purtarea armelor de protecție sau autoapărare, indiferent dacă au sau nu caracter letal, pentru că actuala reglementare din Codul penal nu face distincție între cele două categorii, prevăzând sancționarea între limite de pedepse identice în infracțiunea de baza și în formele agravate.

Pe de altă parte *prevederile Codului penal trebuie să fie raportate la conținutul Legii nr. 295/2004, privind regimul armelor și al munițiilor*, care definește armele de auto-apărare, din categoria cărora fac parte armele neletale cu țeava scurtă și cu proiectile de cauciuc ori cu gaze. Legea respectivă reglementează în mod distinct portul armelor neletale destinate pentru apărare, stabilind în articolul 62 locurile în care persoanele ce dețin legal astfel de arme au interdicție să le poarte. Acestea nu coincid cu cele din Codul penal tocmai pentru faptul că în ultimul text legal se face referire numai la cei care nu au dreptul să poarte astfel de arme. Legea 295/2004 nu face referire la unitățile la care se referă art.145 Cod pen, enumerând numai locurile aglomerate, stadioanele, sălile de spectacol și adunări publice precum și alte locuri în care folosirea acestor arme este interzisă prin lege. În ultima sintagma ar putea fi incluse incintele instanțelor sau a altor entități similare, la care este semnalizată interdicția accesului cu arme de orice categorie.

Încălcarea prevederilor respective nu atrage însă sancțiuni de natură penală, determinând numai răspundere contravențională, în conformitate cu prevederile art.62 alin 2 lit a, raportat la art. 132 pct. 22 și art. 133 litera c din Legea nr. 295/2004, care sancționează cu o amendă de la 1000 la 2000 neîndeplinirea condițiilor cu privire la portul de armă.

Acesta a fost cadrul legal pe baza căruia s-a dispus sancționarea contravențională a făptuitorului imediat după ce a fost surprins cu pistolul în incinta instanței, unde se deplasase în calitate de martor la un proces civil în care era parte mama acestuia, fără intenția de a-l folosi, rezultând din înregistrarea video că l-a prezentat unui jandarm la solicitarea acestuia.

•

În concluzie, art. 279 alin. 3¹ Cod penal nu dă conotație penală portului de arme în localul unităților de stat sau al altor unități la care se referă art. 145, dacă făptuitorul deține autorizație pentru ele, fiind aplicabile în acest caz numai sancțiuni contravenționale din Legea nr. 295/2004.